

Notitie

Opdrachtgever: Dhr. Boerstra, Stichting DUWO
Auteur: A. de Baerdemaeker
Betreft: Quick scan TU Noord, Delft
Projectnummer: 1095
Datum: 14 april 2014
Status: Definitief

Bureau Stadsnatuur

bezoekadres:
Natuurhistorisch Museum Rotterdam
Westzeedijk 345
3015 AA Rotterdam
telefoon: 010 – 266 04 70
e-mail: info@bureaustadsnatuur.nl
www.bureaustadsnatuur.nl

Inleiding

In verband met geplande ruimtelijke ontwikkelingen in een deel van het gebied dat bekend staat als TU Noord (zie figuur 1), heeft Bureau Stadsnatuur een ecologische quick scan uitgevoerd. Het plangebied ligt tussen de Kanaalweg, de Mijnbouwstraat, de St. Bastiaansbrug en de Botanische Tuin in. Dit gebied is onderdeel geweest van verkennende inventarisaties met betrekking tot ecologie in 2005 (Brekelmans *et al.* 2006). De voorliggende quick scan is een actuele inschatting van de geldigheid van de in 2005 getrokken conclusies ten behoeve van een bestemmingsplanaanpassing.

Figuur 1. Het plangebied TU Noord (Buro Lubbers).

Wettelijk kader

Verbodsbepalingen

De van nature in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren worden beschermd door de Flora- en faunawet die in 2002 van kracht geworden is. De soortbeschermingsbepalingen uit de Europese richtlijnen Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn in de Ffwet geïmplementeerd. Deze bescherming dient ervoor te zorgen dat zeldzame en bedreigde soorten niet in aantallen afnemen of uit Nederland verdwijnen. De bescherming in de Ffwet wordt geregeld middels een aantal verbodsbepalingen (artikel 8 t/m 13):

- artikel 8:* Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- artikel 9:* Het is verboden (beschermde) dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- artikel 10:* Het is verboden (beschermde) dieren opzettelijk te verontrusten.
- artikel 11:* Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen (zie onderstaande paragraaf) van (beschermde) dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- artikel 12:* Het is verboden eieren van (beschermde) dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
- artikel 13:* Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van (beschermde) dieren te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Voortplantingsplaatsen en andere vaste rust- en verblijfplaatsen

Tot vaste rust- en verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Ffwet worden bijvoorbeeld verblijven van vleermuizen of voortplantingswateren van de Rugstreeppad *Bufo calamita* gerekend. Ook de functionele omgeving van een verblijf kan een beschermde status hebben. Dit geldt bijvoorbeeld voor belangrijke migratie- en vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau.

Alle inheemse broedvogels en hun nesten mogen niet worden verstoord tijdens het broeden. Voor enkele vogelsoorten geldt dat de broedlocaties dermate belangrijk zijn voor de soort dat deze jaarrond zijn beschermd, dus ook buiten het broedseizoen zijn hier de verbodsbepalingen van artikel 11 van kracht. In 2009 is een aangepaste lijst met jaarrond beschermde vogels opgesteld (Ministerie van LNV 2009). Deze jaarronde bescherming krijgen bijvoorbeeld nesten van honkvaste koloniebroeders, nesten van anderszins zeer honkvaste soorten, soorten afhankelijk van bebouwing of vogels die ieder jaar gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om boomnesten die worden gebruikt door roofvogels en uilen waaronder Buizerd *Buteo buteo* en Ransuil *Asio otus*, en vogels die aan menselijke bebouwing zijn gebonden als Gierzwaluw *Apus apus*, Huismus *Passer domesticus* en Kerkuil *Tyto alba*. Wanneer bij werkzaamheden de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats gegarandeerd kan worden is geen ontheffing nodig. Wanneer dit niet mogelijk is dient ontheffing aangevraagd te worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn.

Beschermingsregimes

Het soortbeschermingsdeel van de Europese Habitatrichtlijn is opgenomen in de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet is een groot aantal in Nederland voorkomende planten en dieren opgenomen waarop de hier boven genoemde verbodsbepalingen van toepassing zijn. Later zijn deze soorten in drie beschermingsregimes ingedeeld. Deze driedeling is als volgt:

- Tabel 1. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (de zogenaamde lichte toets).

Tabel 2. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de staatssecretaris van EZ goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

Tabel 3. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de staatssecretaris van EZ goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Flora- en faunawet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring. Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig. Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen. Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.

Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 en de soorten vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (onder meer alle Nederlandse vleermuissoorten) wordt getoetst aan drie criteria:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang;
- 2) er is geen alternatief;
- 3) er is geen sprake van afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Deze drie criteria vormen de zogenaamde uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn). De uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Gunstige staat van instandhouding

Het criterium 'gunstige staat van instandhouding' is van toepassing wanneer soorten uit tabel 2 en 3 van de Ffwet of Bijlage IV van de Habitatrichtlijn voorkomen, op locaties waar activiteiten gaan plaatsvinden die een wezenlijk negatief effect kunnen hebben op de aanwezige populaties van deze soorten. Deze 'gunstige staat van instandhouding van de soort' mag niet in het geding komen. Voorwaarden waaraan hiertoe voldaan moeten worden staan in de Habitatrichtlijn benoemd. De 'staat van instandhouding' wordt als 'gunstig' beschouwd wanneer:

- Uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat op lange termijn zal blijven en
- het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en
- er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op langere termijn in stand te houden.

Mitigatie & Compensatie

Voor eventueel verlies van leefgebied van beschermde soorten op plaatsen waar ruimtelijke inrichting of ontwikkeling plaatsvindt, dient compensatie plaats te vinden, hetgeen kan inhouden dat er elders geschikt

leefgebied wordt gecreëerd ten gunste van de soort. Daarnaast dienen mitigerende maatregelen te worden genomen waarmee de schade aan de aanwezige populatie tijdens werkzaamheden wordt beperkt.

Zorgplicht

In de Ffwet is een zorgplicht opgenomen (artikel 2), een algemeen geldende fatsoensnorm voor de omgang met flora en fauna. Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen zo weinig mogelijk nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. Wanneer men weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat werkzaamheden nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen hebben, dient men dit, mits redelijkerwijs mogelijk, te vermijden of deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien onvermijdelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

De genoemde drie items: mitigatie, compensatie en Zorgplicht, zijn algemene voorwaarden ter verkrijging van een eventuele ontheffing van de verbodsbepalingen in de Ffwet.

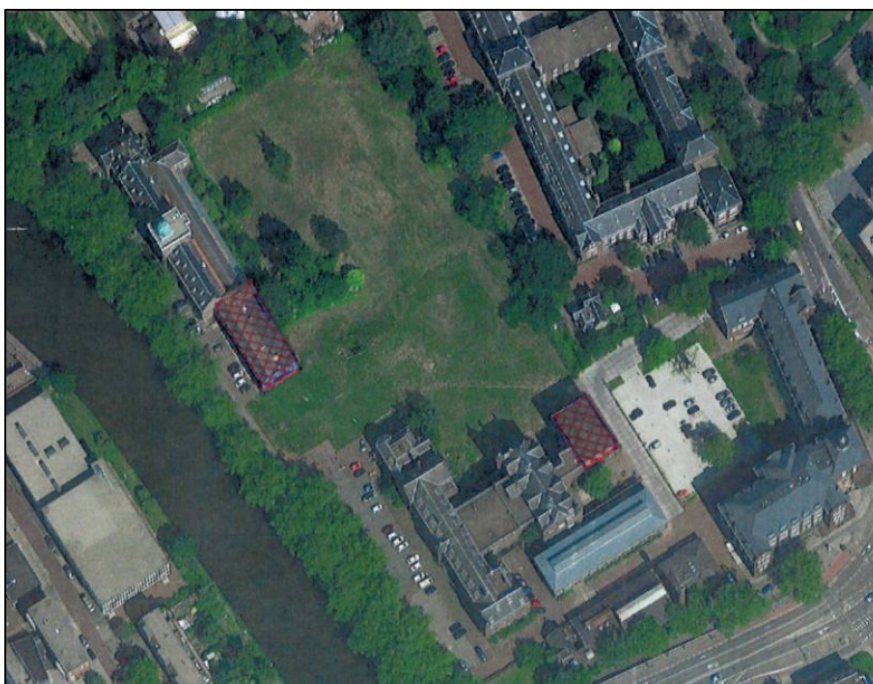
Methodiek

Op 28 maart 2014 is het plangebied bezocht door een medewerker van Bureau Stadsnatuur. Hierbij is door middel van een visuele inspectie beoordeeld:

- of het gebied potentie heeft als leefgebied van flora en fauna met een, volgens vigerende wet- en regelgeving, beschermde status;
- voor welke functies het onderzoeksgebied voor betreffende soorten in aanmerking komt;
- of, en zo ja, welk vervolgonderzoek naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna nodig is.

Resultaten

In het plangebied staan enkele bakstenen gebouwen, loofbomen en is een aanzienlijk oppervlak voorzien van een korte grasvegetatie. Voor de volgende soortgroepen is beoordeeld of het gebied potentie biedt voor beschermde soorten die onder de Flora- en faunawet beschermd worden.

Figuur 2. De rood gearceerde delen zijn de te slopen bebouwing (Buro Lubbers).

Flora

Er zijn geen potenties voor beschermde soorten op basis van verspreiding en biotoopvoorkeuren (conform Brekelmans *et al.* 2006). Dit hoewel het plangebied naast een botanische tuin ligt, waardoor onverwachte stinzenflora op kan duiken. Op de locatie kunnen verder algemene, niet beschermde, soorten worden aangetroffen. Het intensieve gebruik van het perceel, met name als uitlaatplaats voor honden, maakt dit terrein ongeschikt voor andere beschermde planten.

Ongewervelden

Er zijn geen potenties voor beschermde soorten op basis van verspreiding en biotoopvoorkeuren (conform Brekelmans *et al.* 2006).

Op de locatie kunnen enkele algemene, niet beschermde soorten worden aangetroffen. Het intensieve gebruik van het perceel, met name als uitlaatplaats voor honden, maakt dit terrein ongeschikt voor beschermde ongewervelden.

Figuur 3. Zicht op een deel van het plangebied.

Vissen

Er zijn geen potenties voor beschermde soorten op basis van verspreiding en biotoopvoorkeuren (conform Brekelmans *et al.* 2006). Er is enkel open water grenzend aan de locatie.

Amfibieën

Er zijn geen potenties voor beschermde soorten op basis van verspreiding en biotoopvoorkeuren (conform Brekelmans *et al.* 2006).

Reptielen

Er zijn geen potenties voor beschermde soorten op basis van verspreiding en biotoopvoorkeuren (conform Brekelmans *et al.* 2006).

Zoogdieren

De gebouwen in het plangebied bevatten kieren en kleine openingen die op het oog geschikt zijn voor gebouwbewonende vleermuizen. Het gaat hierbij in potentie vooral om de Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, die is opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet. Dit is in lijn met de resultaten van eerder uitgevoerd vleermuizenonderzoek (Brekelmans *et al.* 2006). Hoewel in 2005 geen verblijfplaatsen van vleermuizen in de betreffende gebouwen zijn vastgesteld, betekent dit niet dat de gebouwen indertijd ongeschikt waren. Alleen actueel inventariserend onderzoek kan hier uitsluitsel over geven. Er zijn geen potenties voor andere beschermde zoogdiersoorten op basis van verspreiding en biotoopvoorkeuren (conform Brekelmans *et al.* 2006, Zoogdieratlas.nl 2008-2011).

Vogels

De daken van de gebouwen in het plangebied bevatten dakpannen met kieren en kleine openingen die op het oog geschikt zijn voor gebouwbewonende vogels. Het gaat hierbij in potentie vooral om de Gierzwaluw *Apus apus*, die is opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet. Dit is in lijn met de resultaten van het eerder uitgevoerde onderzoek (Brekelmans *et al.* 2006). Ook hier geldt dat in 2005 geen nesten van Gierzwaluwen in de betreffende gebouwen zijn vastgesteld en dat alleen actueel inventariserend onderzoek hier uitsluitsel over kan geven. Er zijn nestlocaties bekend op korte afstand van het plangebied (Vastenhouw *et al.* 2008). De te slopen bebouwing (aangeduid in figuur 2), heeft geen pannendaken en is daarmee nauwelijks geschikte als broedlocatie voor Gierzwaluwen. De gebouwen met pannendaken blijven behouden. Eventueel aanwezige nesten van Gierzwaluwen worden daarom niet bedreigd door de voorgenomen ingrepen.

Voor jaarrond beschermde nesten van andere vogelsoorten zijn geen potenties op basis van verspreiding en biotoopvoorkeuren (Brekelmans *et al.* 2006).

Tijdens het veldbezoek werden tevens diverse zingende en baltsende algemene, inheemse vogelsoorten waargenomen. Het is aannemelijk dat ten minste enkele van deze soorten in het plangebied tot broeden zullen komen.

Conclusies

Er zijn voor twee soorten potenties in het onderzoeksgebied aangetroffen:

- In de gebouwen van het plangebied komen potentieel verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuizen voor. Verblijfplaatsen en exemplaren van deze vleermuissoort zijn te allen tijde strikt beschermd en ruimtelijke ingrepen die hier afbreuk aan doen kunnen niet uitgevoerd worden zonder ontheffing ex art. 75 van de Flora- en faunawet (zie ook aanbevelingen);
- In de gebouwen van het plangebied komen potentieel nesten van Gierzwaluwen voor. Volgens de huidige planning worden de gebouwen die geschikt zijn voor Gierzwaluwen niet gesloopt. Nesten van de Gierzwaluw zijn jaarrond beschermd. Tijdens het broedseizoen mogen nesten van deze soort niet worden aangetast; buiten het broedseizoen alleen met een ontheffing ex art. 75 van de Flora- en faunawet (zie ook aanbevelingen);
- De voorgenomen bestemmingsplanaanpassing hoeft niet op ecologische bezwaren te stuiten indien aan de juiste voorwaarden kan worden voldaan (zie aanbevelingen).

Aanbevelingen

- Voer, voor de sloop van voor vleermuizen geschikte gebouwen, aanvullende inventarisaties uit naar verblijfplaatsen van vleermuizen. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden in de periode mei tot oktober. Vraag, op basis van de uitkomst van dat onderzoek, eventueel ontheffing ex art. 75 van de

Flora- en faunawet aan, gepaard met een gepast pakket aan maatregelen om de ecologische impact van de ingrepen te minimaliseren;

- Voer alle werkzaamheden uit volgens de richtlijnen in een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

Literatuur

Brekelmans, F.L.A., M.J. Epe & R.W.G. Andeweg. 2006. Flora en fauna Delft – verkennende inventarisaties ten behoeve van wijzigingen bestemmingsplannen. bSR- rapport 55, bSR ecologisch advies, Rotterdam

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep (Dienst Regelingen, brief 26 augustus 2009, kenmerk ffw2009.corr.046) te downloaden van de website van het Ministerie van EZ.

Vastenhouw, B., K. Mostert & E. Vasbinder. Gierzwaluwen in de regio Delft. Vogelwacht Delft.

© Bureau Stadsnatuur | Westzeedijk 345 | 3015 AA Rotterdam

Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

bSR kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.